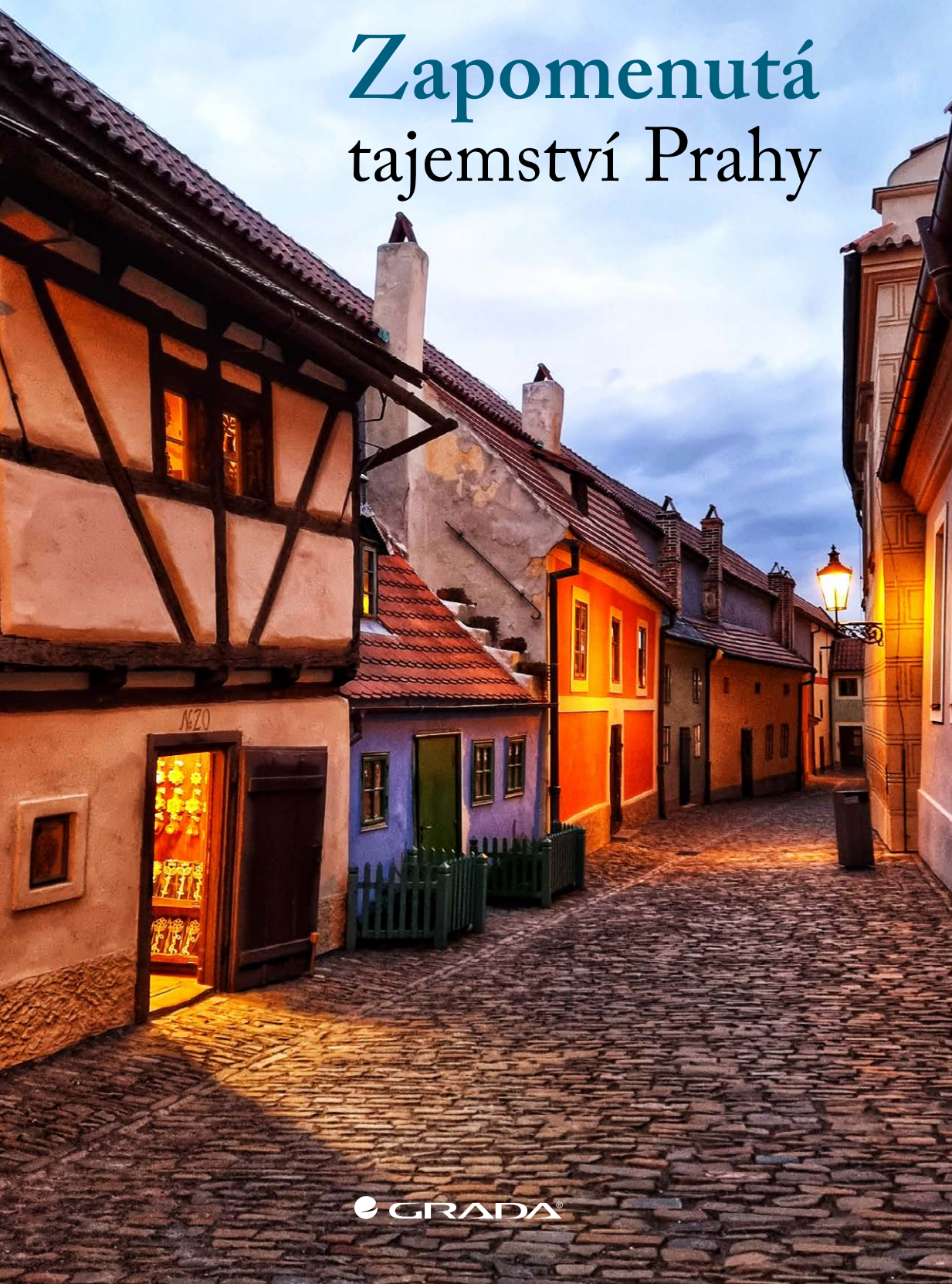

DAVID ČERNÝ

Zapomenutá tajemství Prahy

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude **tretně stíháno**.

DAVID ČERNÝ ZAPOMENUTÁ TAJEMSTVÍ PRAHY

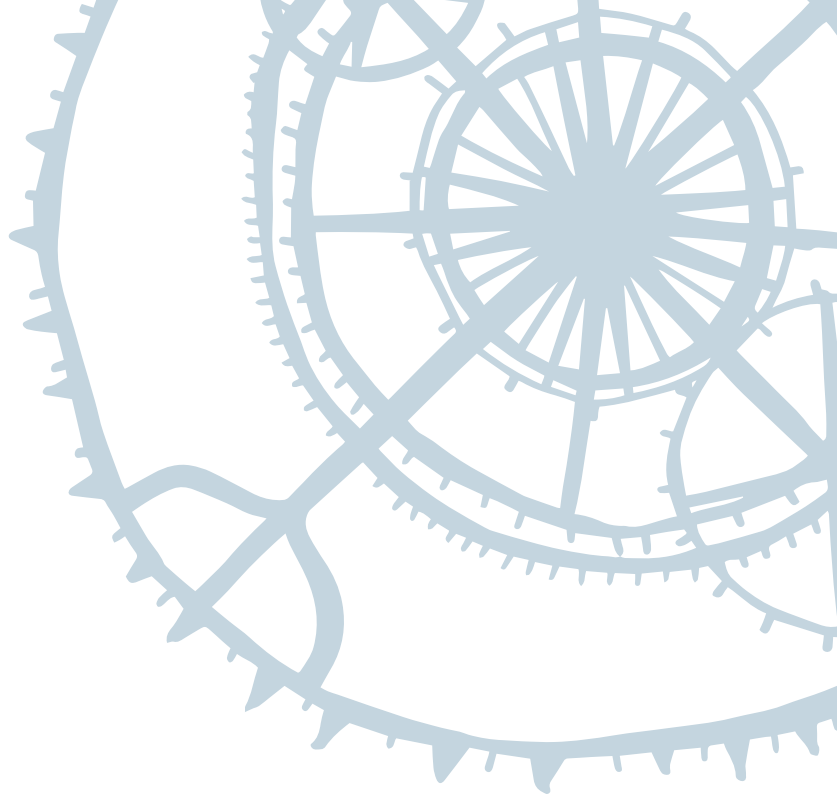
Vydala Grada Publishing, a.s.
U Průhonu 22, Praha 7
obchod@grada.cz, www.grada.cz
tel.: +420 234 264 401
jako svou 8638. publikaci

Odpovědná redaktorka Alice Zavadilová
Sazba a grafická úprava Martina Mojzesová
Jazyková korektura Pavlína Zelníčková
Fotografie na obálce David Černý

Počet stran 120
První vydání, Praha 2022
Vytiskly Tiskárny Havlíčkův Brod a.s.

© Grada Publishing, a. s., 2022
Cover Design © Grada Publishing, a.s., 2022

ISBN 978–80–271–6626–8 (ePub)
ISBN 978–80–271–6625–1 (pdf)
ISBN 978–80–271–3647–6 (print)

David Černý

ZAPOMENUTÁ tajemství Prahy

Grada Publishing

OBSAH

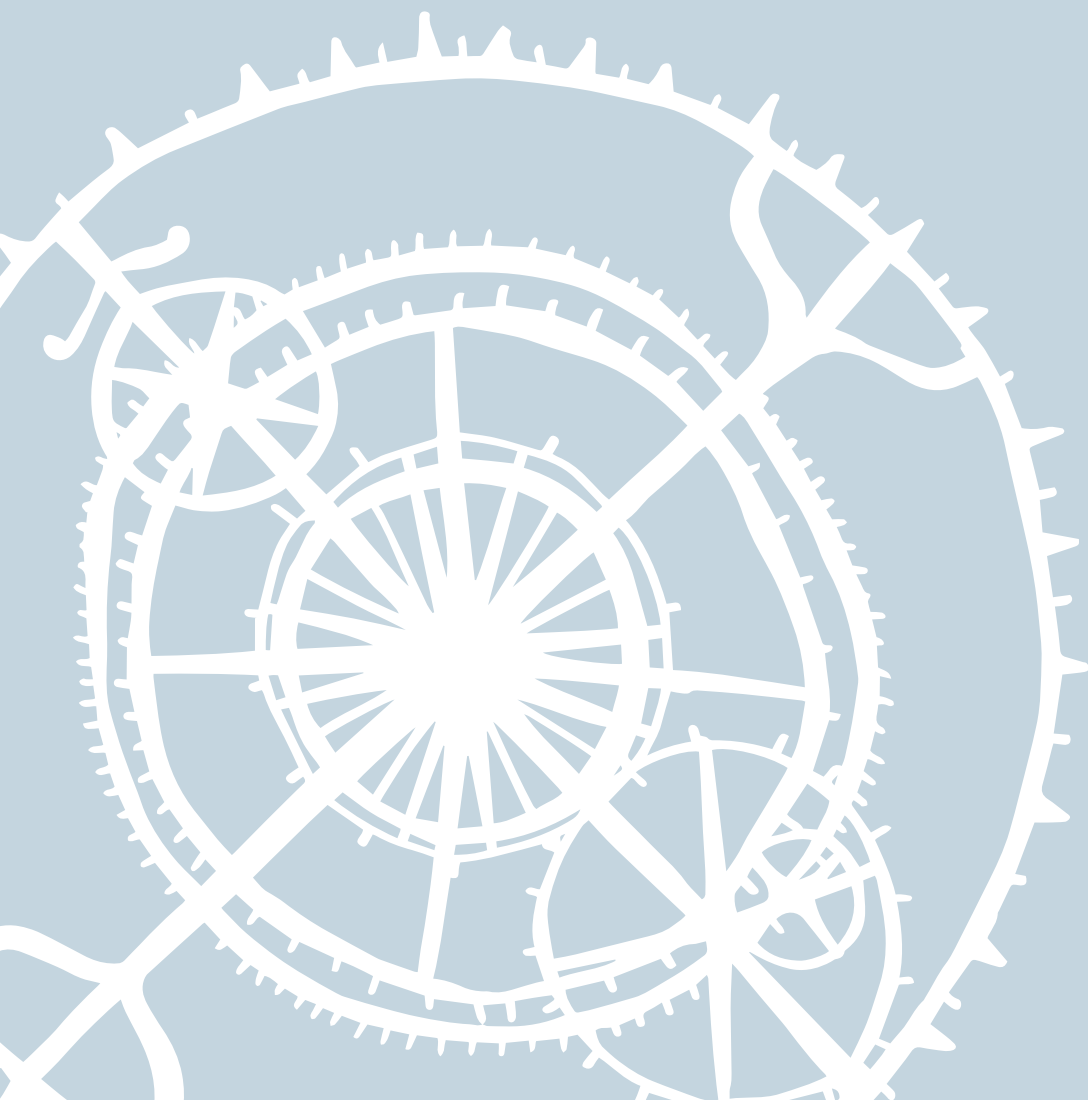
Jaká je to krása, když si vzpomenete.....	11
1. Břetislavova ulice	14
Tam, kde se v horších časech skladovaly mrtvoly	
2. Co zbylo ze staroměstských hradeb	16
Zbytky zdiva ve dvorech staroměstských domů a čtyři věže	
3. Dům U Poslední lucerny ve Zlaté uličce	22
V nejzapadlejším koutě Pražského hradu stojí dům U Poslední lucerny. Ne každý ho ale může spatřit.	
4. Dveře do katedrály sv. Víta	26
Skrývají chybu, která měla být napravena	
5. Klementinum	34
Nejstarší meteorologická stanice ve střední Evropě	
6. Kubistický unikát na žižkovském dvoře.....	38
Ve dvoře činžovního domu v Prokopově ulici je kubistická modlitebna od architekta Králíčka	
7. Kůň Ardo.....	42
Svatý Václav si osedlal bujného a divokého koně Arda Pozapomenutý kostel na samém okraji Malé Strany dokazuje dávnou historii města	
8. Malostranský špitál a svatý Jan Na Prádle.....	46
Pohřebiště, kam se sjíždějí lidé z celého světa, ale mnozí Pražané neví o jeho existenci	
9. Morový židovský hřbitov na Žižkově	50
10. Pacoldova vápenka ve Velké Chuchli	54
Unikátní technická památka při silnici do Slivence	

11. Palác Pachtů z Rájova.....	58
Tam, kde byl Mozart lstí přinucen komponovat slavné Německé tance	
12. Sellier & Bellot	62
Největší továrna na zbraně v Evropě Sellier & Bellot stála na Parukářce	
13. Mariánský sloup	64
Proč stojí mariánský sloup na Staroměstském náměstí	
14. Srdce i mozek města	68
Proměny Staroměstské radnice	
15. Nerušte biskupa Thun-Hohensteina, když se modlí	78
Nevěřící Theresie, zděšena hrůzou, seskočila z pomníku a prchala pryč k vozu	
16. Velký podvod v domě U Tří divých mužů	86
Aneb když cháska z Vodňan pojídá syrové holuby	
17. Dům U Zelené žáby	92
Je pojmenován na paměť jednoho popleteného krejčíka, který se uvěznil ve svém vlastním kostýmu	
18. Venkovská Praha	94
Když ještě po Smíchově běhaly slepice a bučely krávy	
19. Záhada Faustova domu	104
Tam, kde se Karlovo náměstí láme kolem Emauzského kláštera dolů k Albertovu, najdeme místo, které je obestřeno tajemstvím	
20. Zapomenutý klášter božehrobců a kaple Božího hrobu... ..	108
Pražská dominanta, po které se slehla zem	
Rejstřík	113

Mé milé ženě Tereze
a nejhodnějším dětem
Josefínce a Matějovi

Jaká je to krása, když si vzpomenete

Foto: Lenka Petruželová

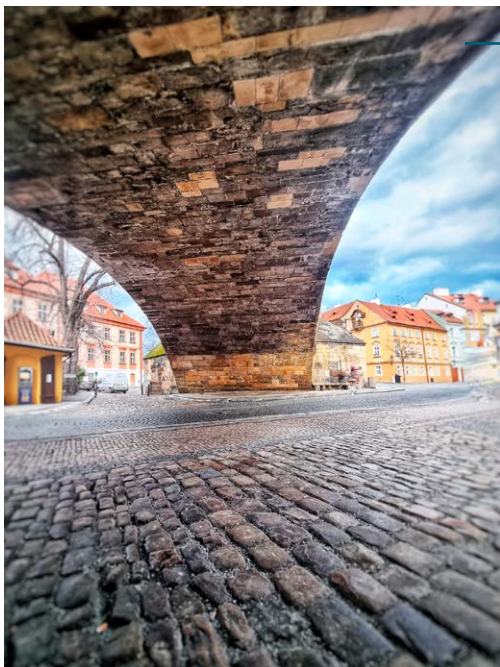
DAVID ČERNÝ

pochází ze staré pražské rodiny, která po staletí provozovala pekařství v Petřské čtvrti.

V současné době vede projekt Miluju Prahu, který se zabývá krásami města. David stále žije na Starém Městě, nedaleko Staroměstského náměstí.

Zapomínání je dobré k tomu, že když si vzpomenete, máte dvojnásobnou radost.

Z toho, že jste si vzpomněli, že jste vytáhli z hloubi mozku vědomost, pocit, zážitek, které vám zdánlivě zmizely v zapomnění. Když si vzpomenete, radujete se, že můžete prožít znovu něco, co vlastně znáte. Často si při procházkách milovanou Prahou vzpomenu třeba jen na odlesk toho, co jsem kdysi věděl a znal. Jako když jdete okolo domu U Zelené žáby vzađu za Staroměstskou radnicí a spatříte zřejmě nejlegračnější pražské domovní znamení. Na zdi domu sedí hlavou dolů s očima vypoulenýma žába. Jako připomínka krejčíka, který chtěl něco, co nemohl mít. Toužil a fantazíroval tak moc, že se proměnil svým vlastním přičiněním v žábu a stal se terčem posměchu Pražanů. A kdyby snad někdo na tu krejčíkovu lapálii chtěl zapomenout, vsadili mu nad dveře krejčovského domu zelenou žábu, aby

Jeden z nejfotografovanějších mostů světa je ten náš, Karlův. Viděli jsme ho snad tisíckrát, a přesto najdeme perspektivu, která nás může překvapit. Takhle jsem viděl Karlův most, když jsem pil svažené víno u pana Vopičky ve slavném bistru Bruncvík na Kampě.

se i po staletích kolemjdoucí mohli pít, proč kdosi vyzdobil fasádu domu obožživelníkem s vypouklýma očima. A když se pátrá pořádně, starodávné krejčíkovo zostuzení zase spatří světlo světa.

Fragmenty dokážou navést k celým příběhům. V zapadlé ulici Na Zbořenci stojí ve dvoře zapomenutá kaplička. Skutečně málokterý z Pražanů o ní ví. Přesto je klíčem k mnoha příběhům slavného kláštera, který se Santiniho kostelem svatého Petra a Pavla tvořily výraznou dominantu při pohledu na Nové Město pražské. Řád křížovníků s červeným křížem, kterému se neřeklo jinak než Božehrobci, tady hlídal kopii kaple Božího hrobu, do které se vstupovalo přímo z kostela. Chrám byl zbořen na začátku 20. století v rámci pražské asanace, zůstala jen kaple,

kteřá je kopií kaple Božího hrobu v Jeruzalémě. Kaple bez kostela. Jen o pár metrů dál v Resslově ulici stojí kostel svatého Václava. Když jedete od řeky Resslovou ulicí vzhůru ke Karlovu náměstí, jako by se po pravé ruce vznášel v nepřírozené výši nad úrovní ulice krásný gotický kostel. Jeho nezvyklé umístění je také připomenutím něčeho, co už není, a přitom to po staletí výrazně promlouvalo do života místních lidí. V těchto místech totiž stála mohutná, 18 metrů nad hladinu Vltavy se tyčící Břežská skála, která vlastně znemožňovala přístup na Karlovo náměstí od řeky. Resslova ulice je vlastně průkop touto skalou a kostel svatého Václava stojí na skále, která byla v širokém okolí odtěžena. Na jejím místě dnes stojí zástavba činžovních domů ulic Dittrichova, Jenštejnská či Václavská. Právě tato skála dala jméno i slavnému Podskalí.

Zvu vás na procházku po zapomenutých tajemstvích Prahy, na která se mi podařilo k mé velké a nelíčené radosti se rozvzpomenout.

David Černej

Foto: David Černý

Břetislavova ulice

Tam, kde se v horších časech skladovaly mrtvolý

Je to vzácný úkaz, když do Břetislavovy ulice na Malé Straně po ránu nakoukne slunce. Ulice totiž vede takřka přesně západovýchodním směrem a je velmi úzká, takže je prakticky stále celá ve stínu.

V dobách, kdy Malou Stranu postihovaly morové epidemie a hřbitovy nestačily přijímat mrtvé, sloužila ulice i jako jakési dočasné uložení mrtvých těl, která ve stínu pomaleji podléhala zkáze. Břetislavově ulici se říkalo Umrlčí nebo Hřbitovní také proto, že se skrz ni odebíraly pohřební průvody z Vlašské ulice (dnes Tržiště) směrem ke Šporkově ulici, kde bývalo u zrušeného kostela svatého Jana Křtitele v Oboře pohřebiště. Je zde pochován i slavný barokní architekt Jan Blažej Santini-Aichel a Jiljí Sadeler, autor Sadelerova prospektu, nejslavnějšího vyobrazení Prahy z roku 1606. Pohřbívalo se zde až do roku 1784, kdy Josef II. zakázal z hygienických důvodů pohřbívání ve městech. Ulice Břetislavova zřejmě nese jméno podle někdejší hospody U Břetislavů, která se nacházela v čp. 306.

Od 14. století se zde říkalo V Rámích soukenických nebo Pod Rámy soukenickými podle pomůcek,

Foto: David Černý

Jen brzy ráno a pozdě večer v období kolem letního slunovratu může slunce nakouknout do Břetislavovy ulice.

kteří sloužily k napínání soukenických výrobků. Od počátku 17. století nesla ulice jméno Truhlářská podle řemeslníků, kteří se zde usazovali.

Santiniho hrob v hotelové zahradě

Břetislavovou ulicí, které se také říkalo Hřbitovní, se ubíraly pohřební průvody směrem ke hřbitovu u bývalého kostela svatého Jana Křtitele v Oboře. Bývalá osada Obora se rozkládala za hranicemi Malé Strany. Kostel sám stával na místě současného domu čp. 322 ve Šporkově ulici.

Na prastarém pohřebišti vznikla ve 12. století rotunda. Na počátku 16. století k ní přistavěli kostelní loď. Když byla ves Obora, rozkládající se v oblasti dnešních ulic Šporkova, Jánská a Jánský vršek, připojena v roce 1648 k Malé Straně, stal se kostel Jana Křtitele filiálním kostelem svatého Mikuláše na Malé Straně. Kostel byl za josefínských reforem v roce 1784 zrušen. Koupil jej zvoník z kostela svatého Mikuláše Josef Peiznach, který jej přestavěl na obytný dům. Ze hřbitova udělal zahradu. V severním křídle domu je stále dochována podstatná část zdiva lodi včetně klenuté krypty a krovu.

Na hřbitově u kostela byla pochována řada významných pražských barokních umělců. Spočinul zde v roce 1629 autor slavného Sadelerova prospektu zobrazujícího Prahu, rytec Jiljí Sadeler, ale také sochař Jan Antonín Quittainer nebo jeden z autorů barokního kostela svatého Mikuláše na Malé Straně, Anselmo Lurago. Zřejmě nejslavnější umělec pohřbený na tomto hřbitově byl architekt a stavitel Jan Blažej Santini-Aichel, který vlastnil nedaleký Valkounský dům v Nerudově ulici. Místo svého posledního odpočinku určil ve své závěti:

„Duší svou, vykoupenou nade vše nejdrahocennější krví Spasitele mého, Jesu Krista, poroučím v nadevše nejsvětější pace jeho; ten ať ji ráčí na přímluvu své nadevše nejvěrnější Matky Marie, svatého Jana z Nepomuku a všech milých svatých milostivě přijmouti; tělo pak své zemi, aby bylo navečer bez jakékoli nádhery dopraveno a pohřbeno ve zdejším malostranském filiálním kostele Stí. Joannis Baptistae sub rupe (svatého Jana Křtitele pod Skálou), nazítří pak nato mají být slouženy dvě zpívané mše, jedna zádušní a jedna k andělům, a padesát tichých; u P. P. kapucínů na Hradčanech pak dvacet a u P. P. Hybernů rovněž dvacet tichých mší.“

Na bývalé hřbitovní zdi, která je dnes součástí hotelu Santini Garden, je připevněna cedulka připomínající geniálního architekta. V místech bývalého hřbitova se dnes nachází zahrada přilehlého hotelu.

Foto: David Černý

Břetislavově ulici se ve své době říkalo Umrličí, protože po její dlažbě chodily pohřební průvody směrem ke hřbitovu u kostela sv. Jana Křtitele.